

تخریبچی دیروز مدرس و مشاور امروز

سر‌هنگ «داوود نظام‌الاسلامی» جانبازی که در مسجد، مشاوره می‌دهد

۲۲

شناخت حقیقی؛ احساسات صادقانه

پرداختن به جزئیات حادثه عاشورا به‌منظور جبران کسری معرفت

۲۳

نسل آخر تعزیه در ایران

احمد عزیزی، تعزیه خوان پیشکسوت از عدم‌حمایت‌ها می‌گوید

۲۴

هلمشاه‌کار فرهنگ

نمایش از نمایش «روشنایی شب تلخ»

تقسیم‌بندی تئاترها و اجرای مناسبتی به تئاتر آسیب می‌زند

تئاتری که مناسبت نیاز ندارد

تئاتر

فهیمه پناه‌آذر

روزنامه‌نگار

تقسیم‌بندی‌هایی که شکل گرفت

برگزاری همایش‌های دینی، جشنواره‌های تئاتری با موضوع دین در یک مناسبت خاص و حتی اجراهای تئاتر در همین مناسبت‌ها باعث تقسیم‌بندی مخاطبان هم می‌شود و این تقسیم‌بندی درست نیست.هیچ‌وقت نمی‌توان تئاترها با مضامین دینی را نادیده گرفت، بلکه می‌توان با یک برنامه‌ریزی درست و از بین بردن کلیشه‌ها، تئاتر‌هایی با مضامین دینی را همیشه داشته باشیم. سیدعظیم موسوی، کارگردان تئاتر هم به این موضوع اشاره کرده و به همشهری می‌گوید: «وقتی واژه‌ای مانند مناسبت همراه یک نمایش یدک کشیده می‌شود، به‌طور حتم این نمایش آقدرها در تولید و اجرا و جذب مخاطب موفق نخواهد بود. ما عنوانی به نام تئاتر دینی در تاریخ تئاتر نداشیم و وقتی می‌گوییم نمایشی دینی است، یعنی نمایش غیردینی هم داریم و ناخودآگاه تقسیم‌بندی صورت می‌گیرد که با ذات هنر

در تضاد است. ذات هنر خوبی و ارائه خوبی است و تولید تئاتر با موضوع‌های دینی هم جزو همین تئاتر است. البته این واژه‌ها را خودمان اضافه کردیم و خودمان هم باعث تقسیم‌بندی شده‌ایم.» موسوی در ادامه اضافه می‌کند: «در همه کشورها و کشور خودمان تعدادی آیین و مراسم داریم که مذهبی هستند و همه کشورها هم مشابه این مراسم را برگزار می‌کنند، اما هیچ‌وقت عنوان نمی‌شود که تئاتر دینی است. وقتی موضوعی خارج از چارچوب مقوله هنر که بین‌المللی است، عنوان می‌شود به‌خودی خود دافع‌ه ایجاد می‌کند؛ به همین دلیل گفته می‌شود که نمایش‌های دینی مخاطب مخصوص خود را دارند و این درست نیست. وقتی همه نمایش‌ها با همه موضوعات در طول سال تولید و اجرا شوند، دیگر دینی و غیردینی وجود ندارد.» وی ادامه می‌دهد: «صحنه با نمایش‌هایی نیست که آیینی بوده و در مناسبات اجرا می‌شود، در آن تعزیه مداحی

و عزاداری وجود دارد. آن دیگر تئاتر نیست. وقتی به یک نفر می‌گوییم تئاتر دینی تولید کن، کار برای همه سخت می‌شود. تئاتر می‌تواند یک موضوع و داستان مذهبی داشته باشد و اجرا شود و در مناسبات، بیشتر روی صحنه «در همه کشورها و کشور خودمان تعدادی آیین و مراسم داریم که مذهبی هستند و همه کشورها هم مشابه این مراسم را برگزار می‌کنند، اما هیچ‌وقت عنوان نمی‌شود که تئاتر دینی است. وقتی موضوعی خارج از چارچوب مقوله هنر که بین‌المللی است، عنوان می‌شود به‌خودی خود دافع‌ه ایجاد می‌کند؛ به همین دلیل گفته می‌شود که نمایش‌های دینی مخاطب مخصوص خود را دارند و این درست نیست. وقتی همه نمایش‌ها با همه موضوعات در طول سال تولید و اجرا شوند، دیگر دینی و غیردینی وجود ندارد.» وی ادامه می‌دهد: «صحنه با نمایش‌هایی نیست که آیینی بوده و در مناسبات اجرا می‌شود، در آن تعزیه مداحی

خارج شدن از کلیشه‌ها

وقتی واژه‌هایی چون مناسبت‌ها یا جشنواره‌های مناسبتی از تئاتر حذف شود، می‌توان رفتار بهتر، دقیق‌تر و برنامه‌ریزی‌شده‌تری را با تولیدات نمایش با موضوع دین داشته باشیم. به‌زم خیلی از کسانی که در این حوزه کار می‌کنند، مناسبات پای‌روایت‌های کلیشه‌ای و داستان‌های تکراری

خیلی‌ها معتقدند که تقسیم‌بندی تئاتر دینی و مذهبی در دل تولیدات نمایشی و اجرای این نمایش‌ها صرفاً در مناسبات خاص باعث شده، کار هم برای گروه‌های نمایشی و هم برای مخاطبان تئاتر سخت باشد.

اینکه تولیدات تئاتری در طول سال منحص به یک دوره زمانی و مناسبت باشند، درست نیست و تمام نمایش‌ها با موضوعاتی که به آن پرداخته می‌شود باید در طول سال اجرا داشته باشند. برای جشنواره‌ها و برنامه‌های دینی و مذهبی، حضور گسترده هنرمندان حرفه‌ای و صاحب‌نام در حوزه تئاتر دینی و اجراهای عمومی متعدد و توجه به پژوهش و تحقیق در این عرصه ازجمله اقداماتی است که در این سال‌ها هنر نمایش صورت گرفته است.

نمایش از فیلم «عقارت» از فیلم‌های در حال اکران سینماها

پیشنادهایی برای اکران ماه محرم

تغییر بسته‌بندی و چیدمان برای جذب مخاطب

شهاب‌مهدوی

روزنامه‌نگار

رفتن نیست. سینمای ایران یک تجربه تاریخی هم در این زمینه دارد؛ در ماه محرم سال ۱۳۲۴ و در روزگاری که تعداد سینما‌روها بسیار بیشتر از امروز بود، فیلم ستایش شده «روز واقعه» روی پرده آمد؛فاخرترین فیلم عاشورایی

سینمای ایران که توسط مقتدرترین و بانفوذترین دفتر تولید و پخش آن سال‌ها، عرضه شده بود، در اکران عمومی به توفیق نرسید. روز واقعه بعدها به تلویزیون آمد و بسیار هم دیده شد. درواقع مشکل نه از فیلم، که از شرایط اکران عمومی بود. اینکه برای نمایش فیلم‌ها در

ایام محرم، چه تمهیداتی را باید اندیشید، از چالش‌های اکران همه این سال‌ها بوده است. معمولاً هم هر توصیه و

پیشنهادی در مقام عمل با شکست مواجه می‌شود.

سقوط آزاد گیشه

ایرنا با این مقدمه پیشنهادهایی را برای اکران ماه محرم ارائه داده است: «با آغاز ماه محرم، نمایش ۴فیلم کم‌مدی در سینماهای سراسر کشور متوقف شد تا یک سقوط آزاد محض در گیشه، در انتظار سینمای ایران باشد. البته با توجه به تعطیلی چند روزه سینماها طی هفته آینده، این رکود، شدت بیشتری به‌خود گرفته و بنابراین ضرورت حکم می‌کند برای نیمه دوم محرم و تمامی ماه صفر، با یک برنامه‌ریزی درست، از خسارت بیشتر به سینماها جلوگیری به‌عمل آید. این ضرورت زمانی جدی‌تر می‌شود که ارصد وضعیت فروش فیلم‌ها طی ۲ماه محرم و صفر سالیان گذشته، متوجه می‌شویم که در این ۲ماه، فیلم‌ها با افت فاحشی به لحاظ تعداد مخاطب مواجه شده و فارغ از محتوای آثار، استقبال چندانی از این فیلم‌ها به عمل نمی‌آید. بر روی کاغذ، این روند برای محرم و صفر امسال، با دور تندتری رقم خواهد خورد و بسیار تأس‌فابار خواهد بود در سالی که نمایش (اکران) نوروز، عیدفطر و نمایش تابستان آن، اتفاق ویژه‌ای را در سینمای ایران رقم ن‌زد، حال بخواهیم ۲ماه پایانی تابستان را نیز این چنین خشنی بدانیم و تابستان را به فصل سوخته سینما تبدیل کنیم. البته در سال‌هایی که مدیران سینمایی و سینماداران برای نمایش ماه رمضان، برنامه‌های ویژه‌ای داشتند، سبب شد تا این نمایش به یکی از طلایی‌ترین نمایش‌های سال تبدیل شود و برای محرم و صفر نیز می‌توان یاد‌در نظر گرفتن تدایمی، رونقی نسبی را به سینماها بازگرداند تا سینماها با دستی پر به استقبال پاییز بروند.»

تداوم اجرای طرح بلیت‌شاور

در این طرح، نوبت‌ها (سانس)، بسته به موقعیت زمانی، از قیمت‌های شناور برخوردار هستند و این شکست قیمت‌ها در ساعات مختلف روز سبب می‌شود تا مخاطبان هدف بیشتری، بسته به تمکن مالی، از فیلم‌ها استقبال کنند.

انتقاد استالونه از ساخت دنباله جدید «راکی»

کمپانی ام‌جی‌سی‌ام اعلام کرده که قصد دارد دنباله مستقل جدیدی از جهان سینمایی «راکی» خلق کند. نخستین فیلم راکی با فیلمنامه‌ای از سیلوستر استالونه و به کارگردانی جان جی. اویلدنسن فکید در سال ۱۹۷۶ ساخته و بعد از آن تا سال ۲۰۰۶ پنج دنباله با عنوان راکی (۴ فیلم) به کارگردانی استالونه و یک فیلم به کارگردانی اویلدنسن) تولید شد.

تقدیر از تهیه‌کننده «روز واقعه»

راه‌شیری با مضمون عاشورایی ساخته می‌شود نخستین روز از ویژه‌برنامه «سینما تکیه» در سالن عباس کیارستمی بنیاد سینمایی فارابی با نمایش فیلم سینمایی «روز واقعه» ساخته شهرام اسدی برگزار شد. به گزارش همشهری، در ابتدای این مراسم سیدمهدی جوادی، مدیرعامل فارابی ضمن خوشامدگویی به مدعوین این برنامه گفت: واقعه عاشورا اورای دیدگاه اعتقادی شیعه یک رویداد کم‌نظیر در جهان است که طی هزاران سال به‌رغم عدولت و ممانعت‌ها نسل به‌نسل و سینه‌به‌سینه منتقل شده است و امروز بخشی از تجلی آن را در ایام محرم و تجمعات میلیونی اربعین می‌بینیم. وی ادامه داد: سینمای ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی فیلم‌های متعددی درباره عاشورا ساخته و عرض اراتد به سید و سالار شهیدان داشته اما همچنان بسیاری از حرف‌های این قیام بزرگ ناگفته مانده و هنوز هم بسیاری از جوانب این واقعه به نمایش گذاشته نشده است.

ساخت فیلم «راه‌شیری» با موضوع اربعین

جوادی ضمن تجلیل از فیلم‌هایی که درباره وقایع عاشورا و ساحت امام حسین(ع) ساخته شده است، اظهار کرد: باید از دوستانی که در این راه قدم گذاشته‌اند، تشکر کرد اما در برابری این برنامه افسوس بسیاری خوردم که چرا آثار بیشتری درباره حماسه عاشورا نداریم و در برخی اوقات به ورطه تکرار افتاده‌ایم. مدیرعامل بنیاد سینمایی فارابی ضمن اعلام ساخت فیلم «راه‌شیری» با موضوع اربعین گفت: بنیاد سینمایی فارابی وظیفه خود می‌داند که از تولید آثار عاشورایی حمایت کند و در این راه هم اقداماتی انجام داده‌ایم که نخستین خروجی آن فیلمی با موضوعی اربعین حسینی است که ان‌شاءالله به‌زودی کلید خواهد خورد. در بنیاد سینمایی فارابی از هر طرحی که نگاه ویژه و درست به موضوعات عاشورایی و اربعین حسینی داشته باشد، حمایت خاص خواهیم داشت. جوادی با اشاره به اینکه جریان حماسه‌زدایی و عاشورازدایی سال‌هاست که آغاز شده است، گفت: بنیاد سینمایی فارابی در این عرصه حضور جدی خواهد داشت و بستر را برای هر فیلم‌سازی که به‌عنوان اصحاب آخرالزمانی سیدالشهدا خواهد در وادی کر بلا قدم بگذارد، فراهم خواهد کرد.

تداوم فعالیت محفل عاشورایی سینمای ایران در فارابی

وی ادامه داد: «سینما تکیه» یکی از برنامه‌های بنیاد سینمایی فارابی در عرض اراتد به ساحت حضرت سیدالشهدا(ع) است و این برنامه به‌صورت مستمر ادامه خواهد شد، این تکیه محفل ماهانه خواهد داشت، ان‌شاءالله بر نامه «سینما تکیه» منشأ بر کات خواهد بود و مطمئن‌کنم که از برکات این جمع‌های حسینی انتفاع خوبی رخ خواهد داد. باز هم می‌گویم که دست یاری به سمت هنرمندان و سینماگران برای تولید محتوا در‌س راه فرهنگ عاشورایی دراز می‌کنیم. مدیرعامل بنیاد سینمایی فارابی بیان کرد: سینمای عاشورا همچون امام حسین(ع) غریب است و امیدواریم که در کنار هم بتوانیم باطرح‌های خوب و آثار فاخر سینمای عاشورا را از این غربت خارج کنیم.

امدادهای غیبی پشت ساخت «روز واقعه» بود

در ادامه این مراسم مرتضی شایسته که یکی از تهیه‌کنندگان فیلم «روز واقعه» است، گفت: اگر محمدمهدی دادگو فیلمنامه «روز واقعه» را به من دادند که بخوانم، پس از خواندن فیلمنامه به آنها گفتم که ۵اردصد مشارکت می‌کنم. کل هزینه ساخت این فیلم ۱۰۰ میلیون تومان بود و من ۲۵میلیون کارگردانی آن را انجام دادم، پنجشنبه‌شب برای نخستین‌بار اکران شد. در پیش‌نمایش اِس‌ن فیلم ران هاوارد از شرایط سخت کاری بازیگران در این فیلم سخن گفت و اینکه هیچ‌یک از آنها در شرایط سخت فیلمبرداری دست‌به‌کوب‌ترین شکایتی نزدند. این فیلم درباره حادثه‌ای است که سال ۲۰۱۸ در تایلند رخ داد. با وقوع مسیر باقی به سمت یزد مینی‌بوس گرفته بودیم و راننده گفت من اینم چراچ این سیزمین را انتخاب کردید که شبیه کربلاست و این خواست خدا بود که در سرزمینی شبیه کربلا فیلم‌برداری کنیم. شایسته افزود: در صحنه که گردوغبار می‌شد بارها سعی کردیم که این صحنه را به‌طور بکشمیم اما نمی‌شد تا اینکه یکباره هوای تیره و تار شد و نوانستیم این صحنه را تصویربرداری کنیم. باید بگویم که امداد‌های غیبی و الهی پشت این فیلم بود، من این ادعا را درم و دوستان هم با شهادت خود این حرف مرا صحه می‌گذارند. تهیه‌کننده فیلم «روز واقعه» گفت: خوشحالم که توفیق تولید این فیلم را داشتم، امیدوارم که فیلم‌های دیگری هم با این کیفیت درباره واقعه عاشورا ساخته شوند. این فیلم به‌دلیل نیتی که بازیگران و عوامل داشتند تا این حد دیده و ماندگار شد.

خوشحالم که سینمای ما دارای تکیه شده است
علی‌رובین تن نیز بیان کرد: خوشحالم که سینمای ما دارای تکیه شده است، ما هم ندرای خود را به این تکیه می‌آوریم و همچنین خوشحالم که از مرتضی شایسته در نخستین جلسه «سینما تکیه» قدردانی شد. در نخستین روز از رویداد «سینما تکیه» بنیاد سینمایی فارابی، علاوه بر تجلیل از مرتضی شایسته و نمایش نسخه بازسازی شده «روز واقعه»، پرده‌خوانی عاشورایی توسط مرشد و مرزبان و تحلیل فیلمنامه‌های عاشورایی توسط نصرت‌الله تاش از دیگر بخش‌های این برنامه بود.

■ ■ ■

دشواری‌های ساخت فیلم جدید «ران هاوارد»

«سیزده زندگسی» فیلم جدیدی که ران هاوارد کارگردانی آن را انجام داده، پنجشنبه‌شب برای نخستین‌بار اکران شد. در پیش‌نمایش اِس‌ن فیلم ران هاوارد از شرایط سخت کاری بازیگران در این فیلم سخن گفت و اینکه هیچ‌یک از آنها در شرایط سخت فیلمبرداری دست‌به‌کوب‌ترین شکایتی نزدند. این فیلم درباره حادثه‌ای است که سال ۲۰۱۸ در تایلند رخ داد. با وقوع مسیر باقی به سمت یزد مینی‌بوس گرفته بودیم و راننده گفت من اینم چراچ این سیزمین را انتخاب کردید که شبیه کربلاست و این خواست خدا بود که در سرزمینی شبیه کربلا فیلم‌برداری کنیم. شایسته افزود: در صحنه که گردوغبار می‌شد بارها سعی کردیم که این صحنه را به‌طور بکشمیم اما نمی‌شد تا اینکه یکباره هوای تیره و تار شد و نوانستیم این صحنه را تصویربرداری کنیم. باید بگویم که امداد‌های غیبی و الهی پشت این فیلم بود، من این ادعا را درم و دوستان هم با شهادت خود این حرف مرا صحه می‌گذارند. تهیه‌کننده فیلم «روز واقعه» گفت: خوشحالم که توفیق تولید این فیلم را داشتم، امیدوارم که فیلم‌های دیگری هم با این کیفیت درباره واقعه عاشورا ساخته شوند. این فیلم به‌دلیل نیتی که بازیگران و عوامل داشتند تا این حد دیده و ماندگار شد.

نمایش گسترده

تعطیلات چندروزه محرم، زمان بسیار مناسبی برای کنار گذاشتن فیلم‌هایی است که امتحان خود را در گیشه پس داده‌اند؛ بنابراین با باز شدن فضا، از ۱۹ مرداد، زمینه خوبی برای نمایش فیلم‌های پر مخاطب فراهم می‌شود.

این قاعده، بارها به اثبات رسیده که مخاطب از هر فیلم خوبی، در هر برهه زمانی استقبال می‌کند؛ لذا با ه محرم و صفر که طی آن، فرصت مناسبی برای استقبال از آثار روی‌سپرده فراهم است، زمان بسیار خوبی برای نمایش آثار در خور توجه است. قطعاً تلاش برای نمایش فیلم‌های مخاطب‌پسند طی این ۲ماه، زمینه را برای جذب حداکثری فراهم خواهد کرد. مدیران سینمایی نباید مرعوب نام این ۲ماه شده و قاعده را اینگونه فرض کنند که طی این ۲ماه، اقبال چندانی در حوزه استقبال مخاطبان صورت نخواهد گرفت.